

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
доцент І.І. Солонинко

[Signature]
«15» 09

2023

Факультет медичний №1
кафедра сімейної медицини

Дисципліна Організаційні основи
сімейної медицини

Опорна (так, ні)

Адреса: Львів, Личаківська, 107

Факультет медичний №1

кафедра сімейної медицини

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ВБ 1.74 ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ
підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

галузь знань 22 Охорона здоров'я
спеціальностей 228 «Педіатрія»

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри
«2» травня 2023 р.

Протокол №9 від «2» 05 2023 р.

Завідувач кафедри

[Signature] проф. Надашкевич О.Н.

Затверджено
на профільній методичній комісії
«4» травня 2023 р.

Протокол №3 від «4» 05 2023 р.

Голова

[Signature] проф. Радченко О.М.

Львів – 2023

Програма вивчення навчальної дисципліни «Загальна практика - сімейна медицина» складена, відповідно до Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина» освітньої програми магістра медицини (для індивідуального профільного курсу ВБ 3.1 «Внутрішня медицина», ВБ 3.2 «Хірургія», ВБ 3.3 «Акушерство та гінекологія») працівниками кафедри сімейної медицини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: зав. кафедри професор О.Н. Надашкевич, професори: Громнацька Н.М., Абрагамович М.О., доценти: Шалько І. В., Паращук Б.М., Вергун А.Р., Кіт З.М., Склярова В.О., асистенти Чемерис М.М., Карпишин Н.В., Лиховид П.Б. та затверджена у 2023 р. на засіданні кафедри № 22 від 14.06.2023р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма спрямована на якісну підготовку студентів вищих учбових медичних закладів України як фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти є важливою ланкою у професійному формуванні лікаря і невід'ємною частиною навчального процесу.

Основне призначення дисципліни «**Основи сімейної медицини**» - оволодіння студентами основами знань про організацію медичної допомоги на засадах сімейної медицини, основними принципами надання медичної допомоги в амбулаторно-поліклінічних умовах, оформленням необхідної медичної документації. Протягом циклу студенти знайомляться із організацією надання медико-санітарної допомоги сімейними лікарями та лікарями- спеціалістами в амбулаторно-поліклінічних закладах та вдома, яка є первинною ланкою надання медичної допомоги населенню. Реорганізація практичної охорони здоров'я, перехід від дільнично-терапевтичного принципу роботи терапевтів і педіатрів до організації первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД) на засадах сімейної медицини, поставила нові стратегічні завдання перед різними ланками охорони здоров'я, в тому числі підготовкою сімейних лікарів на додипломному і післядипломному етапах.

Основи сімейної медицини як навчальна дисципліна:

- а) закладає основи знання про організацію медичної допомоги на засадах сімейної медицини;
- б) ґрунтується на ознайомленні студентів з функціональними обов'язками сімейних лікарів, педіатрів, хірургів та акушер- гінекологів в умовах поліклініки;
- в) вивчає структуру амбулаторно-поліклінічного закладу та окремих його підрозділів;
- г) надає можливість набути практичний досвід у окремих напрямках майбутньої професійної діяльності: ведення амбулаторно- поліклінічного прийому хворих і здорових дорослих та дітей; ранньої діагностики різних захворювань; динамічного спостереження населення; лікування хворих вдома, в денному та домашньому стаціонарі централізованого і децентралізованого типів; надання невідкладної допомоги хворим на догоспітальному етапі; реабілітації хворих та інвалідів з широким використанням всіх реабілітаційних заходів; вирішення питань експертизи тимчасової та стійкої непрацездатності; відбір хворих для санаторно-курортного лікування;
- д) надає знання про ведення медичної документації лікарем відповідної спеціальності і сімейним лікарем; планування роботи, обліку і аналізу захворюваності та ефективності роботи лікаря;

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-трансферною системою.

Програма дисципліни структурована на один модуль, до складу якого входить вісім змістових модулів. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними відповідного модуля (залікового кредиту).

**Опис навчального плану з дисципліни
“Основи сімейної медицини” для студентів медичних факультетів**

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них				Рік навчання	Вид контролю
	Усього	Лекцій	Практичних Занять	СРС		
	90 год.	-	36	54	6	Поточний (стандартизований)
Основи сімейної Медицини	3,0 кредитів ECTS	-				

1. Мета вивчення «Організаційні основи сімейної медицини» як навчальна дисципліна

закладає основи знання про організацію медичної допомоги на засадах сімейної медицини; ґрунтується на ознайомленні студентів з функціональними обов'язками сімейних лікарів, педіатрів, хірургів та акушер-гінекологів в умовах поліклініки; вивчає структуру амбулаторно-поліклінічного закладу та окремих його підрозділів; надає можливість набутти практичний досвід у окремих напрямках майбутньої професійної діяльності: ведення амбулаторно-поліклінічного прийому хворих і здорових дорослих та дітей; ранньої діагностики різних захворювань; динамічного скринінгу здорового та хворого населення; лікування хворих вдома, в денному та домашньому стаціонарі централізованого і децентралізованого типів; надання невідкладної допомоги хворим на догоспітальному етапі; реабілітації хворих та інвалідів з широким використанням всіх реабілітаційних заходів; вирішення питань експертизи тимчасової та стійкої непрацездатності; відбір хворих для санаторно-курортного лікування; надає знання про ведення медичної документації лікарем відповідної спеціальності і сімейним лікарем; планування роботи, обліку і аналізу захворюваності та ефективності роботи лікаря;

Цілі навчання: Визначення основних принципів надання медичної допомоги на засадах сімейної медицини. Вивчення основних форм, обов'язків роботи сімейних лікарів. Вивчення епідеміології, чинників ризику, можливостей профілактики та ранньої діагностики основних найбільш поширених захворювань внутрішніх органів. Вивчення організації надання медичної допомоги дітям, роботи акушерсько-гінекологічної та хірургічної служби в амбулаторно-поліклінічних умовах. Ознайомлення з відповідною документацією: амбулаторної карти, листка непрацездатності, статистичного талону, скерування на МСЕК, карт скринінгового огляду здорового та хворого дорослого населення та дітей

– МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ З

– **Організаційні основи сімейної медицини**

– для студентів 6-го курсу в вищих медичних навчальних закладах III-IV рівнів акредитації галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальностей 228 «Педіатрія», для індивідуального профільного курсу ВБ 3.1. «Дитячі хвороби з інфекційними хворобами», ВБ 3.2. «Хірургія з дитячою хірургією», ВБ 3.3. «Профілактична педіатрія»

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів в амбулаторних умовах.

ФК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

ФК7. Здатність до діагностування невідкладних станів в амбулаторних умовах.

ФК8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі.

ФК9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.

ФК10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій в умовах поліклініки та амбулаторії сімейної медицини.

ФК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК 12. Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультування з питань планування сім'ї та підбору методу контрацепції.

ФК13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

ФК14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.

ФК15. Здатність до проведення експертизи працездатності.

Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК16. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

ФК17. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

ФК18. Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.

ФК19. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.

ФК 20. Здатність до проведення епідеміологічних та медико статистичних досліджень здоров'я дітей та дорослого населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.

ФК 21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і не фахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 22. Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів

ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами.

ФК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1, ПРН 2, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11, ПРН 12, ПРН 13, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 16, ПРН 17, ПРН 18, ПРН 19, ПРН 20, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 23, ПРН 24, ПРН 25.

1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, нарівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних (у т.ч. педіатричних) проблем.
4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу 13 хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток дорослого пацієнта і дитини, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (засписком4), враховуючи вік пацієнта.
6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами)у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
9. Визначити характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоналізовані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
10. Визначити необхідний режим праці, відпочинку та харчування дорослих, дітей і підлітків на підставі 14 заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

11. Визначати підхід, план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
12. Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультиування з питань планування сім'ї та підбору методу контрацепції.
13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів
14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
15. Організувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.
16. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі 15 нормативних документів.
19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.
20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.
21. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.
24. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

Програмні результати навчання

Список результатів навчання

Код результату навчання	Зміст результату навчання	анія на код матриці компетентностей
-------------------------	---------------------------	-------------------------------------

Код створюється при заповненні силабусу (категорія: Зн-знання, Ум-уміння, К-компетентності, АВ – автономність та відповідальність)	Результати навчання визначають, що студент повинен знати, розуміти та вміти виконувати, після завершення вивчення дисципліни. Результати навчання впливають із заданих цілей навчання. Для зарахування дисципліни необхідно. Підтвердити досягнення кожного результату навчання.	Символ коду Програмного результату навчання у Стандарті вищої освіти
Зн-1	Основні принципи надання медичної допомоги на засадах сімейної медицини	П - 23
Зн-2	Визначення основних форм, обов'язків роботи сімейних лікарів	П - 2, 3, 23
Зн-3	Епідеміологію, чинники ризику, можливості профілактики та ранньої діагностики основних найбільш поширених захворювань внутрішніх органів	П - 2, 3, 23
Зн-4	Організацію надання медичної допомоги дітям, роботи акушерсько-гінекологічної та хірургічної служби в амбулаторно-поліклінічних умовах	П - 7, 23
Зн-5	Ведення документації: амбулаторної карти, листка непрацездатності, статистичного талону, скерування на МСЕК, карт скринінгового огляду здорового та хворого населення	П – 2, 3, 7, 23
Ум-1	Вирішувати медико-соціальних проблем родини	ПП-23
Ум-2	Проводити динамічне спостереження за здоровим та хворим населенням	ПП-23
Ум-3	Визначати критерії оцінки життєдіяльності, ефективності, доречності скринінгових програм	ПП-23
Ум-4	Складати програми плану проведення поетапних профілактичних заходів для поліпшення стану здоров'я сім'ї	ПП-23
Ум-5	Призначати та інтерпретувати методи лабораторної, інструментальної, функціональної діагностики захворювань, що використовуються в амбулаторії сімейного лікаря	ПП-23
Ум-6	Визначати методи проведення первинної, вторинної профілактика	ПП-23
Ум-7	Оцінювати поширеність факторів ризику, як перший крок в розробці профілактичних заходів	ПП-2, 3, 7, 23
Ум-8	Проводити профілактику хронічних неінфекційних захворювань і пропаганду здорового способу життя	ПП-2, 3, 7, 23
Ум-9	Аналізувати критерії груп інвалідності	ПП-2, 3, 7, 23
Ум-10	Аналізувати методи виявлення порушень при захворюваннях внутрішніх органів та систем	ПП-2, 3, 7, 23
Ум-11	Аналізувати показники лабораторно-інструментальних досліджень	ПП-2, 3, 7, 23
Ум-12	Принципи лікування найпоширеніших захворювань серед населення в амбулаторно-поліклінічних умовах	ПП-2, 3, 7, 23
Ум-13	Організація надання медичної допомоги дітям, роботи акушерсько-гінекологічної та хірургічної служби в амбулаторно-поліклінічних умовах	ПП-2, 3, 7, 23
К-1	Спроможність ведення нормативної медичної документації.	ПП-23
К-2	Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	ПП-23
АВ-1	Ведення амбулаторно-поліклінічного прийому хворих та здорових	ПП-23
АВ-2	Лікування хворих вдома та в денному стаціонарі поліклініки, надання їм невідкладної допомоги	ПП-23

AB-3	Рання діагностика різних захворювань з використанням всіх доступних в поліклініці методів обстеження	ЛР-23
AB-4	Динамічне спостереження за населенням з метою виявлення факторів ризику різних захворювань та їх профілактики	ЛР-23
AB-5	Реабілітація хворих з широким використанням всіх реабілітаційних заходів	ЛР-23
AB-6	Вирішення питань експертизи сталої непрацездатності та визначення ступеня втрати працездатності	ЛР-23
AB-7	Організація роботи МСЕ	ЛР-23
AB-8	Ведення медичної документації лікарем відповідної спеціальності	ЛР-23
AB-9	Планування роботи, обліку і аналізу захворюваності та ефективності роботи лікаря	ЛР-23
AB-10	Пропаганда санітарно-гігієнічних знань та принципів здорового способу життя серед дорослого населення та дітей	ЛР-23
Формат і обсяг курсу		
Формат курсу (вказіть очний, або заочний)	Очний	
практичні	36	
самостійні	54	

Примітка: 3,0 кредит ECTS – 90 год. Аудиторне навантаження – 25 %, СРС - 75 %.

Патологія серцево-судинної системи в практиці сімейного лікаря Патологія ендокринної системи в практиці сімейного лікаря

Тема 1. Профілактика артеріальної гіпертензії та її ускладнень в амбулаторно-поліклінічних умовах. Профілактика симптоматичних артеріальних гіпертоній. Профілактика ішемічної хвороби серця в амбулаторно-поліклінічних умовах. Визначення факторів ризику розвитку ІХС та їх корекція. МСЕ при ІХС. МСЕ при артеріальній гіпертензії. МСЕ при недостатності кровообігу. Профілактика захворювань щитоподібної залози. МСЕ при захворюваннях щитоподібної залози. Профілактика ожиріння та його ускладнень. Профілактика цукрового діабету. МСЕ при цукровому діабеті.

- Епідеміологія гіпертонічної хвороби та визначення поняття.
- Екзогенні та ендогенні чинники ризику гіпертонічної хвороби, методи активного виявлення, класифікація.
- Стандарти обстеження хворих та їх реабілітація.
- Динамічне спостереження за людьми з чинниками ризику і хворими.
- Ефективність заходів з первинної та вторинної профілактики гіпертонічної хвороби.
- Визначення нозологічного поняття, епідеміологія ІХС.
- Методи активного виявлення ранніх проявів ІХС.
- Стандарти обстеження хворих на ІХС, залежно від форми ІХС за Міжнародною класифікацією.
- Диспансерне спостереження хворими із різними клінічними формами ІХС.
- Етапи реабілітації хворих.
- Екзогенні та ендогенні чинники ризику ІХС.
- Розрахунок ризику розвитку та прогнозування перебігу ІХС на основі існуючих чинників ризику.

- Можливості корекції модифікованих чинників ризику ІХС.
- Первинна і вторинна профілактика ІХС та критерії ефективності профілактичних заходів.
- Клініко-експертна характеристика ІХС. Методи визначення морфологічних змін та функціональних порушень. Показані та протипоказані умови праці при ІХС.
- Клініко-експертна характеристика гіпертонічної хвороби та недостатності кровообігу.
- Методи визначення морфологічних змін та функціональних порушень при ГХ та недостатності кровообігу
- Показані та протипоказані умови праці при ГХ та недостатності кровообігу.
- Критерії визначення груп інвалідності при ускладненнях ГХ та недостатності кровообігу.
- Шляхи реабілітації хворих.
- Класифікація хвороб щитоподібної залози. Ступені збільшення щитоподібної залози.
- Клінічні ознаки гіпер- та гіпотиреозу. Критерії діагностики. Тактика ведення хворих. Принципи лікування.
- Комплекс лабораторно-інструментальних досліджень, що дає можливість верифікувати захворювання щитоподібної залози.
- Ендемічне воло. Діагностика, принципи лікування, контроль ефективності.
- Клініко-експертна характеристика основних захворювань щитоподібної залози.
- Критерії визначення груп інвалідності. Трудовий прогноз.
- Класифікація ожиріння.
- Критерії аліментарно-конституційного ожиріння. Алгоритм ведення.
- Критерії гіпоталамо-гіпофізарного ожиріння. Алгоритм ведення.
- Диференційний діагноз окремих форм ожиріння.
- Захворювання і синдроми, що супроводжують ожиріння.
- Лікування вторинного ожиріння.
- Метаболічний синдром, визначення поняття, діагностика, профілактика.
- Визначення і класифікація цукрового діабету. Сучасні погляди на причини і механізми розвитку основних форм цукрового діабету.
- Програма ранньої діагностики цукрового діабету.
- Клінічні маркери цукрового діабету.
- Лабораторні маркери цукрового діабету і програма обстеження хворих на цукровий діабет.
- Алгоритм лікування і контроль ефективності цукрового діабету типу 1.
- Алгоритм лікування і контроль ефективності цукрового діабету типу 2.
- Профілактика макро- і мікросудинних ускладнень цукрового діабету.
- Клініко-експертна характеристика ЦД.
- Критерії визначення груп інвалідності. Трудовий прогноз.

Патологія органів дихання в практиці сімейного лікаря

Тема 2. ГРВІ, грип та гострі бронхіти в практиці сімейного лікаря. т Диференціальна діагностика та лікування ХОЗЛ в умовах поліклініки. Профілактика бронхіальної астми. МСЕ при захворюваннях органів дихання: бронхіальній астмі, дихальній недостатності

- Епідеміологія ГРВІ та грипу в амбулаторних умовах.
- Діагностика, принципи ведення хворих.
  - Покази та принципи застосування антибактеріальної терапії при ГРВІ та гострих бронхітах.
- Тактика лікування хворих, покази до госпіталізації. Профілактика ГРВІ та гострих бронхітів в амбулаторно-поліклінічних умовах.
- Епідеміологія ХОЗЛ та визначення поняття. Класифікація.
- Екзогенні та ендогенні чинники ризику ХОЗЛ, методи активного виявлення.
- Стандарти обстеження хворих та їх реабілітація.
- Динамічне спостереження за людьми з чинниками ризику і хворими.

- Ефективність заходів з первинної та вторинної профілактики гіпертонічної хвороби.
- Бронхіальна астма: визначення поняття, класифікація.
- Екзогенні та ендогенні чинники ризику БА, методи активного виявлення.
- Стандарти обстеження хворих, диференційна діагностика із іншими хронічними захворюваннями легень.
- Реабілітація хворих на різних етапах.
- Диспансерне спостереження за людьми з чинниками ризику і хворими.
- Ефективність заходів з первинної та вторинної профілактики бронхіальної астми.
- Клініко-експертна характеристика БА, дихальної недостатності.
- Показані та протипоказані умови і види праці. Причини і тривалість тимчасової непрацездатності. Критерії стійкої втрати працездатності.

Патологія органів системи травлення в практиці сімейного лікаря

Тема 3. Профілактика гелікобактер-асоційованих захворювань – хронічного гастриту та виразкової хвороби. МСЕ при захворюваннях органів травлення: виразковій хворобі, хворобах оперованого шлунка. Диференціальна діагностика жовтяниць в амбулаторно-поліклінічних умовах. Профілактика хронічного гепатиту та цирозу печінки. МСЕ при хворобах печінки. Профілактика панкреатиту. Профілактика захворювань жовчного міхура. МСЕ при хворобах жовчного міхура і підшлункової залози.

- Методи визначення гелікобактер пілорі, їх діагностичне значення.
- Клінічні прояви гелікобактер-асоційованих захворювань – хронічного гастриту та виразкової хвороби
- Методи ерадикації гелікобактер пілорі, схеми класичної та альтернативної терапії.
- Ускладнення гелікобактер-асоційованих захворювань – хронічного гастриту та виразкової хвороби
- Профілактика хронічних гастритів та ВХ.
- Клініко-експертна характеристика ВХ.
- Показані та протипоказані умови і види праці. Причини і тривалість тимчасової непрацездатності. Критерії стійкої втрати працездатності при хворобах оперованого шлунка.
- Обмін білірубину, механізми розвитку жовтяниць різного генезу.
- Класифікація жовтяниць. Етіологічні чинники розвитку жовтяниць.
- Клінічні прояви жовтяниць різного походження.
- Лабораторні (біохімічні, імунологічні) та інструментальні методи дослідження, інтерпретація змін.
- Тактика ведення хворих із жовтяницями різного генезу.
- Класифікація хронічних гепатитів та цирозу печінки.
- Методи активного виявлення хронічного гепатиту. Основні групи ризику та механізми інфікування, інші екзогенні та ендогенні чинники.
- Диференційна діагностика гепатитів різного генезу та з іншими хворобами травного каналу.
- Стандарти обстеження при ХГ та ЦП, інтерпретація змін.
- Назвіть основні групи середників для лікування ХГ. Механізм дії, протипокази до застосування, побічні дії середників відповідно до етіології ХГ.
- Наведіть схему динамічного спостереження.
- Профілактика: первинна (в т.ч., специфічна) та вторинна.
- Реабілітаційні заходи при ХГ та ЦП.
- Клініко-експертна характеристика БА, дихальної недостатності.
- Показані та протипоказані умови і види праці. Причини і тривалість

- тимчасової непрацездатності. Критерії стійкої втрати працездатності.
- Класифікація хронічного панкреатиту. Класифікація захворювань жовчевого міхура.
- Фактори ризику хронічного панкреатиту. Екзогенні та ендогенні чинники ризику ЖКХ.
- Диференціальна діагностика при хворобах органів травлення.
- Стандарти обстеження при хронічному панкреатиті та ЖКХ.
- Назвіть основні принципи лікування хронічного панкреатиту. Принципи консервативної терапії (групи середників), показання до ендоскопічного та хірургічного лікування хронічного панкреатиту та ЖКХ.
- Диспансеризація хворих.
- Профілактика: первинна та вторинна. Шляхи реабілітації хворих.

Профілактика найпоширеніших захворювань у дітей в амбулаторних умовах Тема 4.

Профілактика ГРІ та нешпитальної пневмонії у дітей. Рациональна антибіотикотерапія в амбулаторній практиці. Профілактика рахіту у дітей. Профілактика анемії у дітей.

- Епідеміологія ГРІ та нешпитальної пневмонії у дітей. Етіологічні чинники та чинники ризику нешпитальної пневмонії.
- Клініко-лабораторні критерії пневмонії у дітей.
- Профілактика ГРВІ та пневмонії у дітей.
- Особливості диспансерного спостереження за часто хворіючими дітьми.
- Тактика ведення хворих, покази до призначення антибіотикотерапії у дітей різного віку, критерії вибору антибіотика та оцінки його ефективності.
- Екзогенні та ендогенні чинники ризику виникнення рахіту і анемії у дітей грудного віку. Методи активного виявлення цих захворювань, їх класифікація, діагностичні критерії та стандарти обстеження.
- Етапи реабілітації хворих дітей на анемію і рахіт, диспансерний нагляд за ними.
- Первинна і вторинна профілактика рахіту й анемії, ефективність профілактичних заходів.

Хірургічна патологія в амбулаторних умовах

Тема 5 Доброякісні новоутвори шкіри і підшкірної клітковини. Гнійна хірургічна патологія кисті та стопи. Ангіохірургічні захворювання в амбулаторних умовах.

- Класифікація доброякісних новоутворів шкіри і підшкірної клітковини
- Клінічні особливості новоутворів шкіри та гнійних клітковини різного походження
- Тактика ведення хворих, принципи хірургічного лікування.
- Класифікація гостронагійних захворювань кисті та стопи.
- Перебіг та тактика хірургічного втручання при гостронагійних захворюваннях відповідно до анатомічної будови кисті та стопи.
- Профілактика гостронагійних захворювань кисті та стопи.
- Класифікація ангіохірургічних захворювань.
- Особливості діагностики захворювань вен та артерій кінцівок.
- Диференційна діагностика ангіохірургічних захворювань в амбулаторних умовах.
- Інструментальні методи діагностики захворювань вен та артерій.
- Консервативне лікування, покази до хірургічного лікування
- ангіохірургічних захворювань.
- Профілактика та шляхи реабілітації.

Допомога вагітним та гінекологічним хворим в амбулаторних умовах Тема 6. Ранні і пізні гестози: діагностика, лікування, профілактика.

Екстрагенітальна патологія при вагітності. Клімактеричний синдром.

- Чинники ризику розвитку ранніх та пізніх гестозів.
- Визначення понять, класифікація ранніх та пізніх гестозів.

- Клінічні прояви, оцінка важкості перебігу гестозу.
- Тактика ведення вагітних при гестозі, покази до госпіталізації.
- Принципи лікування ранніх та пізніх гестозів, покази до переривання вагітності.

Допомога дерматологічним хворим

Тема 7. Діагностика, лікування та профілактика захворювань, передаються статевим шляхом в амбулаторно-поліклінічних умовах

- Вивчити класифікацію ВООЗ захворювань, що передаються статевим шляхом
- Систематизувати можливості діагностики та лікування захворювань, що передаються статевим шляхом
- Знання основних проявів, чинників ризику, принципів лікування захворювань, що передаються статевим шляхом та своєчасного надання необхідної допомоги

Тематичний план практичних занять з елективного курсу «Основи сімейної медицини» для студентів VI курсу медичних факультетів

№ п/п	Тема практичного заняття	кількість годин
1	Профілактика артеріальної гіпертензії та її ускладнень в амбулаторно-поліклінічних умовах. Профілактика симптоматичних артеріальних гіпертоній. Профілактика ішемічної хвороби серця в амбулаторно-поліклінічних умовах. Профілактика захворювань щитоподібної залози. МСЕ при захворюваннях щитоподібної залози. Профілактика ожиріння та його ускладнень. Профілактика цукрового діабету.	6
2	ГРВІ, грип та гострі бронхіти в практиці сімейного лікаря . Диференціальна діагностика та лікування ХОЛ в умовах поліклініки. Профілактика бронхіальної астми. рофілактика захворювань нирок та сечовивідних шляхів в амбулаторних умовах. Профілактика хронічної ниркової недостатності.	6
3	Профілактика гелікобактер-асоційованих захворювань – хронічного гастриту та виразкової хвороби. Диференціальна діагностика жовтяниць в амбулаторно-поліклінічних умовах. Профілактика хронічного гепатиту та цирозу печінки. Профілактика панкреатиту. Профілактика захворювань жовчного міхура.	6
4	Профілактика ГРІ та нешпитальної пневмонії у дітей. Рациональна антибіотикотерапія в амбулаторній практиці. Профілактика рахіту у дітей . Профілактика анемії у дітей.	6
5	Доброякісні новоутвори шкіри і підшкірної клітковини. Гнійна хірургічна патологія кисті та стопи. Ангіохірургічні захворювання в амбулаторних умовах. Гнійна хірургічна патологія кисті та стопи. Ангіохірургічні захворювання в амбулаторних умовах. Гнійна хірургічна патологія кисті та стопи. Ангіохірургічні захворювання в амбулаторних умовах. Гнійна хірургічна патологія кисті та стопи. Ангіохірургічні захворювання в амбулаторних умовах. Гнійна хірургічна патологія кисті та стопи. Ангіохірургічні захворювання в амбулаторних умовах.	3
6	Ранні і пізні гестози: діагностика, лікування, профілактика. Екстрагенітальна патологія при вагітності. Клімактеричний синдром	3

7	Діагностика, лікування та профілактика захворювань, передаються статевим шляхом в амбулаторно-поліклінічних умовах	6
ВСЬОГО:		36

**Тематичний план самостійної роботи з елективного курсу
«Основи сімейної медицини»
для студентів VI курсу медичних факультетів**

№ п/п	Тема самостійної роботи	кількість годин	Вид контролю
1	Профілактика інфекційних захворювань у дітей. Щеплення. Діагностика і профілактика алергічних захворювань у дітей. Невідкладна допомога дітям в амбулаторно-поліклінічних умовах. Профілактика ревматичної лихоманки у дітей. Метаболічний синдром у дітей: діагностика, профілактика і лікування	18	Поточний контроль на практичних заняттях
2	Диференціальна діагностика при болях в животі. Профілактика травматизму. Захворювання прямої кишки в амбулаторних умовах	18	-<<-
3	Фізіологія та порушення менструального циклу Аномалії розвитку піхви та шийки матки Ендометриоз	18	-<<-
ВСЬОГО:		54	

Примітка: При поточному контролі змістовного модуля засвоєнні теми за традиційною системою студенту присвоюються бали: 5-балів, 4-балів, 3-бали, 2- бали.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента - 200

Форми контролю

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми дисципліни та Інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (2005)

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модулю (залікового кредиту) – 200.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, щонаближені до реальних.

Оцінювання поточної навчальної діяльності:

Вага кожної теми в межах одного модуля має бути однаковою, але може бути різною для різних модулів однієї дисципліни і визначається кількістю тем в модулі. Оцінювання поточної навчальної діяльності студентів описується у робочій навчальній програмі з дисципліни

При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною традиційною шкалою, які потім конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. В програмі була застосована така система конвертації традиційної системи оцінки у бали:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-х бальна шкала	200-бальна шкала
5	200
4,97	199
4,95	198
4,92	197
4,9	196
4,87	195
4,85	194
4,82	193
4,8	192
4,77	191
4,75	190
4,72	189
4,7	188
4,67	187
4,65	186
4,62	185
4,6	184
4,57	183
4,52	181
4,5	180
4,47	179

4-х бальна шкала	200-бальна шкала
4,45	178
4,42	177
4,4	176
4,37	175
4,35	174
4,32	173
4,3	172
4,27	171
4,24	170
4,22	169
4,19	168
4,17	167
4,14	166
4,12	165
4,09	164
4,07	163
4,04	162
4,02	161
3,99	160
3,97	159
3,94	158

4-х бальна шкала	200-бальна шкала
3,92	157
3,89	156
3,87	155
3,84	154
3,82	153
3,79	152
3,77	151
3,74	150
3,72	149
3,7	148
3,67	147
3,65	146
3,62	145
3,57	143
3,55	142
3,52	141
3,5	140
3,47	139
3,45	138
3,42	137
3,4	136

4-х бальна шкала	200-бальна шкала
3,37	135
3,35	134
3,32	133
3,3	132
3,27	131
3,25	130
3,22	129
3,2	128
3,17	127
3,15	126
3,12	125
3,1	124
3,07	123
3,02	121
3	120
Менше 3	Недостатньо

Максимальна кількість, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 120 балів.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку з дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою і в терміни, встановлені робочим навчальним планом.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння

студентом навчального матеріалу з певної дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених робочою навчальною програмою. Семестровий залік виставляється за результатами поточного контролю.

Оцінювання самостійної роботи:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Рекомендована література

Основна:

- 1) Громадське здоров'я у практиці сімейного лікаря: підручник/ Є.Я. Склярів, М.А. Бичков та ін. – Київ: ВСВ «Медицина», 2020, - 288 с.
- 2) Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів / За ред. Д.м.н. проф. Мостового Ю.М. – 28-е вид., доп. і перероб. – Вінниця: ДП «ДКФ», 2021. – 792 с.
- 3) Сімейна медицина: у 3 книгах. Книга 3. Спеціальна частина. Поліпрофільність загальної лікарської практики (підручник) — О.М. Гиріна, Л.М. Пасієшвілі, Л.С. Бабінець, П.А. Бездітко, С.А. Бондар та ін. – Київ: ВСВ «Медицина», 2017, - 680 с.
- 4) Невідкладні стани у практиці терапевта і сімейного лікаря: підручник/ А.В. Єпішина. – Тернопіль.: «Укрмедкнига», 2019. - 380 с.
- 5) Практичний посібник з внутрішньої медицини або кишенькова книжка сімейного лікаря частина 2 для студентів та лікарів /Н.В. Пасечко та ін. В-во «Підручники і посібники», 2020, – 432 с.
- 6) Захворювання органів травлення у сімейній медицині (навчальний посібник) — Л.С. Бабінець, І.О. Боровик, Л.В. Андріюк. – Київ: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.
- 7) Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19 / Свінцицький А. та ін. – Київ: "Медицина», 2018. - 1632 с.
- 8) Захворювання органів дихання в сімейній медицині (навчальний посібник) — Л.С. Бабінець, І.О. Боровик, Л.В. Андріюк. – Київ: ВСВ «Медицина», 2019. – 312 с.
- 9) 30 невідкладних станів у терапії / за ред. Мостового Ю.М. – Вінниця: «Державна картографічна фабрика», 2017. – 128 с.
- 10) Актуальні питання медицини невідкладних станів у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів- слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти / Ю. В. Вороненко та ін.; за ред. Вороненка Ю.В., Зозулі І.С. ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П.Л. Шупика, Ін-т сімейн. медицини. - Київ : Заславский А.Ю, 2016. - 122 с.
- 11) Черешнюк Г.С., Черешнюк Л.В. «Організаційні основи загальної практики – сімейної медицини». Посібник – Вінниця: ФОП Данилюк В.Г., 2013. – 184с.
- 12) Чернобровий В.М., Мелашенко С.Г., Ткачук Т.М. Здоров'я, передхвороба, хвороба: медико-соціальні аспекти та оцінка. Фактори ризику, Превентивна медицина(посібник для студентів-випускників, лікарів-інтернів, лікарів загальної практики – сімейної медицини). - Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013 – 80с.
- 13) Палій І.Г. Заїка С.В., Мелашенко С.Г., Півторак Н.А., Феджага І.В., Миршук Н.М., Чернова І.В. Надання невідкладної допомоги на догоспітальному етапі в практиці сімейного лікаря (посібник для студентів-випускників, лікарів-інтернів, лікарів загальної практики – сімейної медицини). - Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013 – 155с.
- 14) Поліклінічна справа і сімейний лікар / Є.Я.Склярів, І.О.Мартинюк, Б.Б.Лемішко та ін. – К.: Здоров'я, 2003. – 627с.

Додаткова:

- 1) Актуальні питання медицини катастроф у практиці сімейного лікаря/ Вороненко Ю.В., Шекера О.Г., Роцін Г.Г. та ін., В-во: «Заславський». - 2021, 288 с.
- 2) Актуальні питання внутрішніх хвороб у практиці сімейного лікаря/ Вороненко Ю.В.,

Шекера О.Г., Хімiон Л.В. и др., В-во: «Заславський». – 2018, 600 с.

3) Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: підручник (ВНЗ IV р. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Рошiн та iн.; за ред. І.С. Зозулі. — 3-є вид., перероб. і допов., Київ: «Медицина». – 2017. - 960 с.

4) Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навчальний посiбник / Л.С. Савка, Л.І. Разiнкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. — 4-е видання. Київ: «Медицина». – 2018. – 600 с.

5) Актуальні питання радіаційної медицини у практиці сімейного лікаря/ Вороненко Ю.В., Шекера О.Г., Мечев Д.С. и др., В-во: «Заславський». – 2017, 208